

ק"ז-א

חומר בחלב מבידם: שהחלב מועילין בו אם הוא קרבן, אבל בדם אין מועלים כפי שהגמרא לומדת. וחיובין עליו משום פיגול, ונותר, וטמא [שאם אכלו בטומאה חייב שתי חטאות, אחת משום חלב ואחת משום טומאה]. מה שאין כן בדם כפי שהגמרא מפרשת.

וחומר בדם מבחלב: שהדם נהג בבחמה וחייה ועוף, בין טמאים ובין טהורים. וחלב אינו נהג אלא בבחמה טהורה בלבד, שכתוב בו "מן הבהמה אשר יקריבו". ואינו נהג בחיה ובעוף.

גמרא:

מנא הני מילי שחלב יש בו מעילה ואפילו בא מקדשים קלים, שהרי לא מחלק התנא בין קדשי קדשים לקדשים קלים?

אמר רבי ינאי: דאמר קרא באימורי פר כהן משיח, "כאשר יורם משור זבח השלמים" — כך יורמו אימורי פר כהן גדול להקטרה על המזבח. וכי מה למדנו משור זבח השלמים? הרי הקטרת האימורים מפורשת גם בפר כהן משיח?!

מענתה, הרי זה — שור זבח השלמים — בא ללמד, ונמצא למד! מקיש הכתוב את שור זבח השלמים — לפר כהן משיח. ללמדנו: מה פר כהן משיח — יש בו מעילה, שהרי קדשי קדשים הוא, אף שור

זבח השלמים שקדשים קלים הוא — יש בו מעילה.

אמר ליה רבי חנינא לרבי ינאי: מדוע הוצרכת ללמוד משם? וכי בעורה היא זו שישנה רבי: כתוב בקדשים קלים "כל חלב לה", ומזה שכתוב "לה" — דורשים: לרבות אימורי קדשים קלים למעילה?!

אמר אביי: איצטריך שתי הדרשות. דאי כתב רחמנא רק "כל חלב לה", הוה אמינא שבחלב — אין, יש מעילה. אבל ביותרת ושתי כליות שלא נקראים חלב — לא יהיה בהם מעילה. לכן כתב רחמנא "כאשר יורם משור זבח השלמים", להקיש כל האימורים של שלמים לאימורי פר כהן משיח, לומר שמועלין בהם כמו בפר.

ואי כתב רחמנא רק "כאשר יורם", הוה אמינא שדווקא חלב כזה שיש גם בשור — יש בו מעילה, אבל חלב אליה דליתא בשור אלא רק בכבש, היינו חושבים שאין בו מעילה, ואם יביא כבש לשלמים — לא תהיה מעילה באליתו, לכן כתב רחמנא בשלמים "כל חלב", שמשמע גם אליה, שאליה נקראת חלב כפי שכתוב "חלבו האליה תמימה".

אמר ליה רב מרי לרב זביד: אי אליה איקראי חלב — תתסר אלית כבש באכילה?!

אמר ליה רב זביד: עליך אמר קרא "כל חלב שור וכשב ועז לא תאכלו. ודרשינן: דווקא

כ"ה החמיר שאפילו בחלב קרוש שינקה מטריפה אסור וכדעת רש"י וכתב החכמת אדם שאין להקל בזה אלא במקום הפסד מרובה.

להקל בכשירה שינקה מטריפה כדעת הרמב"ם וכתב עוד ויש אומרים שאם החלב צלול אסור כדעת רבינו תם. וכתב הרמ"א שכך נוהגים כשיטת רבינו תם. והש"ך בסימן פ"ז סעיף קטן

הדם — **כלאחר כפרה**, דהיינו שלאחר שנתן את מתנות הדם על המזבח, נשאר דם בכלי. מזה **לאחר כפרה** — אין בו מעילה כמבואר לקמן שכלל בידינו שאין לך דבר שנעשתה מצותו ומועלים בו, שהרי כבר נעשה בו צורך גבוה, ולא נקרא יותר קדשי ה', אף לפני כפרה — אין בו מעילה.

ומקשינן: ואימא להיפך, הוא לאחר כפרה — כלפני כפרה. מזה לפני כפרה — יש בו מעילה, אף לאחר כפרה — יש בו מעילה?

ומתריצין: אי אפשר לומר שלאחר כפרה יש בו מעילה, שאין לך דבר שנעשה מצותו — ומועלין בו. (85)

ותמהינן: ולא? והרי תרומת הדשן, שהיה כהן תורם כל בוקר מלא המחטה מן הדשן שעל המזבח, ומניחו בצידי המזבח, ונבלע שם במקומו, דנעשה כבר מצותו, שהרי הוקטר על המזבח, ובכל זאת מועלין בו. דכתיב "ושמו אצל המזבח" — מלמד שטעון שימה וגניזה, ורואים שאסור בהנאה?!

ומתריצין: משום דהואי תרומת הדשן שמועלים בה אחר שנעשית מצוותה כפי שאמרנו, ובגדי כהונה, דהיינו ארבעה בגדי לבן שלבש כהן גדול ביום הכפורים, שדינם שטעונים גניזה, ואין כהן הדיוט משתמש בהן כל השנה, ולא כהן גדול ביום כפורים אחר, שכתוב "ופשט את בגדי הבד והניחם שם" ומזה לומדים שטעונים גניזה — שני כתובין הבאין כאחד. וכל שני כתובין

דבר השה בשור וכשב ועז לא תאכלו, מה שאין כן חלב האליה שאינו קיים בשור ועז.

רב אשי אמר: משום כך אין האליה אסורה, ש"חלבו האליה" איקראי [נקראת] האליה, אבל "חלב" סתמא — לא אקראי, והפסוק אסר רק חלב סתם באכילה.

ותמהינן: אלא מעתה, לא ימעלו בה באליה. שהרי מעילה בחלב למדנו מזה שכתוב "כל חלב לה", ומשמע דווקא חלב סתמא?!

ומסקינן: אלא מחזורתא — כדרב זביד: שתירוצו של רב זביד מוכרח ונדחה תירוצו של רב אשי.

שנינו במשנתינו: מה שאין כן בדם.

מנא הני מילי שאין מועלים בדם?

אמר עולא: דאמר קרא "כי נפש הבשר בדם הוא ואני נתתיו לכם וגו' לכפר על נפשתיכם כי הדם הוא וגו'". ומזה שכתוב "לכם" משמע — שלכם יהא, משמע שאינו קדשי גבוה ואין מועלים בו!

דבי רבי ישמעאל תנא שכך למדנו: מזה שכתוב "לכפר", משמע שדווקא לכפרה עליכם נתתיו, ולא שיהיה קרוי שלי לעניין מעילה.

ורבי יוחנן אמר: אמר קרא "הוא", ו"הוא" משמע — בהוויתו יהיה! ודרשינן: הוא, הדם, יהיה לפני כפרה, דהיינו קודם זריקת

והקשה המשנה למלך הרי כלל בידנו שדבר שנעשית מצותו אין מועלים בו. ותירץ האבי

85. כתב הרמב"ם בהלכות מעילה פרק ה' הלכה י"ד שכתנות כהונה שבלו מועלים בהם.

הבאין כאחד — אין מלמדיו.

ומקשינן: הניחא לרבנן, דאמרי שכך דורשים: "והניחם שם" — מלמד שטעונין גניזה. אלא לרבי דוסא, דאמר שלומדים מפסוק זה שלא ישתמש בהן כהן גדול ליום הכפורים אחר, אבל כהן הדיוט משתמש בהן כל השנה, אם כן הוא סובר שעדיין לא נגמרה מצוותם ולכן מועלים בהם, מאי איכא למימר, הרי אין שני כתובים הבאים כאחד?

אלא, משום דהואי תרומת הדשן, ועגלה ערופה, שאסורה בהנאה לאחר שנערפה ונעשתה כבר מצותה, כפי שכתוב "וערפו שם" — שם תהא קבורתה, כלומר שאסור ליהנות ממנה — שני כתובים הבאין כאחד. וכל שני כתובים הבאין כאחד — אין מלמדיו.

ומקשינן: הניחא למאן דאמר שני כתובים הבאים כאחד — אין מלמדיו. אלא למאן דאמר מלמדיו, מאי איכא למימר?

ק"ז-ב ומתריצין: תרי מיעוטי כתיבי בפסוקים אלו. הכא, בתרומת הדשן, כתיב "ושמו", שמשמע דווקא הוא ולא אחר. והתם, בעגלה

ערופה, כתיב "הערופה". וכיון שכתובים מיעוטים, אפילו מאן דאמר שתמיד שני כתובים הבאים כאחד מלמדים, מודה שכאן אין מלמדים, שמשמע דווקא אלו ולא אחרים.

ומקשינן: ותלתא קראי "לכם", "לכפר", ו"הוא", למה לי בדב, הרי מאחד מהם ממעטים מעילה?

ומבארין: חד פסוק — למעוטי דם מדין נותר, שאם נותר דם ואכלו, אינו חייב משום נותר. וחד — למעוטי דם ממעילה כפי שאמרנו לעיל. וחד — למעוטי מטומאה, שאם אכל את הדם בטומאת הגוף, אינו חייב משום טומאה.

אבל למעט דם מפגול, דהיינו שפיגל בזבח ואכל מדמו — לא צריך קרא. דתנן: כל דבר שיש לו מתירין, בין שמתירין אותו לאדם, כגון בשר קדשים, שזריקת הדם מתירתו לכהנים באכילה, ובין שמתירין למזבח, כגון איברי עולה, שזריקת הדם מתירתה להקטיר למזבח, חייבין עליו משום פגול. אבל אם אין לו מתירים — אין חייבים עליו משום פיגול. ודב אין לו מתירים, שהרי הוא גופיה מתיר הוא.

הדרן עלך כל הבשר

שראויים לשימוש לא נחשב שנעשית מצוותן, ומועלין בהם.

עזרי שבעצם הבגדים עדיין ראויים לשימוש רק שקשה להשתמש בהן מחמת שבלו, ולכן כיון